

3. Лемберг Б. Теоретичний аналіз поняття емоційного інтелекту в психології. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Психологія.* – 2019. – Вип. 2. – С. 3.

4. Сердюк Л. З. Самотворення у розвитку особистості: навчальний посібник. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2015. 284 с.

5. Чудіна О. Психолого-педагогічне поняття “професійний саморозвиток” *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2016. Вип. 1. С. 41–46.

Вікторія Питель

здобувачка магістерського рівня вищої освіти

спеціальності «Психологія»

Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

wita.pytel30@gmail.com

Руслана Чіп

кандидат психологічних наук, доцент

Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

r.chip@tnpu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Психологічний аспект в інтерпретації сутності професійної компетентності майбутніх менеджерів виявляється через базове поняття «менеджмент». В науковій літературі менеджмент трактується як наука управління, як процес управління, як функція управління, як органи або апарат управління, як мистецтво управління. Водночас, сучасний менеджмент, на

переконання багатьох авторів, не може бути представлений у вигляді чітко визначених правил, рецептів діяльності. Найважливішим критерієм розвитку справжнього професіоналізму, а також умовою успішної професійної діяльності є власне, професійна компетентність [1].

На переконання Т. Березюк, професійна компетентність майбутніх менеджерів – це цілісна, багатоаспектна ознака, що втілює єдність знань, умінь, навичок, світоглядних принципів та індивідуальних рис спеціаліста, керуючись якими він окреслює цілі власної фахової діяльності і має здатність виконувати суспільно-професійні зобов'язання [1].

Багато науковців сприймають професійну компетентність як актуальну особистісну важливість, що формується як суспільно-професійна риса суб'єкта професійної діяльності, що базується на знаннях, уміннях, навичках [3].

Отже, впровадження компетентнісного підходу в рамках європейських зразків забезпечення якості вищої освіти на сьогоднішній день є нагальною задачею сучасної освіти в Україні.

Використання компетентнісного підходу у процесі підготовки майбутніх менеджерів передбачає [1]:

- зорієнтованість у професійному майбутньому студента на широкий спектр професійних та життєвих ситуацій;
- самоорганізацію під час навчання, що виявляє вміння розв'язувати управлінські завдання;
- встановлення ефективної взаємодії між всіма учасниками освітнього процесу;
- розкриття унікальності кожного студента, покращення його здатності мислити;
- здатність генерувати нові ідеї та підходи (креативність);
- розвиток ключових професійних компетентностей у студентів;
- покращення освітніх можливостей для студентів.

Сучасна система навчання майбутніх менеджерів піддається стрімким перетворенням, пристосовуючись до нових викликів. Це викликає необхідність

у перманентному оновленні й покращенні змісту та методів викладання, а також у поглибленні їх професійної обізнаності. Професійна компетентність виходить за рамки глибоких теоретичних знань та практичного досвіду у фаховій сфері. Відповідно, ключовим компонентом її структурної моделі стає емоційний інтелект [2].

Згідно з думкою О. Собченко, емоційний інтелект – це комплекс когнітивних, емоційних, адаптивних та соціальних здібностей, що дозволяють продуктивно взаємодіяти з іншими людьми, стимулювати себе та інших, конструктивно вирішувати конфлікти та долати стрес. Ці вміння об'єднані загальним терміном «емоційний інтелект» і стають дедалі більш значущими у сучасному світі, де ефективна комунікація та співпраця є ключовими факторами успіху [6].

Окрім формування у майбутніх менеджерів професійних вмінь, так званих «твердих навичок» (hard skills), сьогодні одним із найважливіших завдань є розвиток у здобувачів освіти «м'яких навичок» (soft skills). Тенденція зростаючого інтересу роботодавців більшості країн світу до soft skills не є новою [5].

Навіть з початку повномасштабної війни кількість роботодавців, які в описах своїх вакансій вказують бажані soft skills, збільшилася на 10% і нині становить 75%. Серед основних м'яких навичок, які найчастіше вони згадують, є стресостійкість, здатність працювати в команді, комунікабельність, емоційний інтелект, вміння виконувати декілька задач одночасно, відповідальність, орієнтованість на результат [4].

Отже, з усього вищезазначеного можна зробити висновок, що напружені ситуації у майбутній професійній діяльності менеджерів можуть викликати емоційне напруження. Подібні емоційні реакції спостерігаються не тільки серед молодих менеджерів, а й серед менеджерів з досвідом. Тому перспективу вирішення цієї проблеми вбачаємо у систематичному розвитку емоційного інтелекту майбутніх менеджерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березюк Т. П. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів на засадах компетентнісного підходу в контексті європейського простору вищої освіти. *Психологія: реальність і перспективи*. 2017. Вип. 8. С. 18–23
2. Гриньов С. Мастюх К. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх менеджерів з управління проектами. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія: Педагогічні науки. 2014. Вип. 131. С. 64–66
3. Краєвська О. Д. Формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв у процесі професійної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «теорія та методика професійної освіти»; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2015. 20 с.
4. Лешанич С. Є Розвиток емпатії як складової емоційного інтелекту для майбутніх юристів. *Роль соціального та емоційного інтелекту як найважливіших soft-skills XXI століття в освітньому процесі* : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 6 березня – 16 квітня 2023. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 230–234
5. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції: монографія. Київ, Вища школа, 2003. 126 с.
6. Собченко О. М. Здібності у структурі емоційного інтелекту як фактор формування особистості. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2010. № 4. С. 84–87.